

tada, perquè és un mercat molt lliure. En un país corrupte, si algú té una idea de negoci pot adaptar la llei als seus interessos. Com més coses esbrinava, més veia que és una qüestió amb molts problemes ètics i de la qual no parlem prou. És un negoci del qual s'aprofiten molts corruptes i hi hem de posar normes, perquè té molt de futur. Escriure una novel·la sobre el negoci de la fertilitat em permetia parlar de com la corrupció afecta les persones corrents.

Com s'ha convertit Ucraïna en un gran negoci de fertilitat?

És un negoci immens. Ucraïna tenia molts bons metges i una gran sanitat heretada del passat soviètic. A Ucraïna va néixer el primer nadó *in vitro* de la Unió Soviètica. Després van arribar els oligarques i la corrupció. I a tot plegat cal afegir-hi la pobresa en què viu bona part de la població. Tots aquests elements fan una bona combinació: si es vol un nadó blanc, Ucraïna és el lloc més econòmic per aconseguir-lo.

Quina opinió en té, del negoci dels ventres de lloguer?

No estic en contra dels tractaments de fertilitat, però com més coses en sé, més veig que tot està fet per afavorir els clients. El client és el rei i les mares gestants no tenen gairebé cap dret. Necessitem més control, més normes internacionals, perquè actualment un client pot fer el que vulgui, ningú li prohibeix res. Controlen totalment la salut de la mare, però no els clients, i hi ha persones que potser no tenen gaires bones intencions. Les dones que ho fan és perquè necessiten diners i, esclar, no es poden pagar un advocat o un metge. Haurien de poder rebre ajuda gratuïta.

Una de les coses interessants de la novel·la és que l'escriu des del punt de vista d'aquestes dones de qui mai sentim la veu.

Sí. I hi ha moltes coses a dir. No es poden creuar certes línies. És terrible que un client pugui ordenar un avortament, i això passa perquè amb els tractaments de fertilitat hi ha embarassos múltiples. I hi ha d'haver l'obligació de quedar-se els nadons. No es pot abandonar un nadó perquè no és 100% perfecte o perquè enmig del procés la parella s'ha divorciat. Alguns d'aquests nadons acaben als orfenats.

Vostè s'ha descrit com una escriptora postcolonial. Pot explicar-ho?

Sí. Rússia encara és un gran imperi que es vol expandir. Altres imperis han acceptat el seu passat, han reconegut la independència de les antigues colònies i han assumit que ja no tenen dret d'intervenir-hi. Rússia no ha fet res d'això. Denuncio el seu colonialisme.

Fa molts anys que el denuncia.

Sí, fa vint anys que escric sobre això, ja fa temps que tinc clar que Rússia no agafarà el camí de la democràcia. Els estats bàltics ho tenen claríssim des de fa molt de temps, però l'Europa Occidental no ho havia volgut veure, i això que hi havia molts senyals d'alerta, com els assassinats de periodistes o la falta de llibertat d'expressió. ♦♦

Laia Aguilar i les maternitats no reconegudes

Després de guanyar el premi Josep Pla, l'escriptora torna a les llibreries amb una història arriscada i emotiva sobre la gestació subrogada, el dol perinatal i el vincle entre mares i filles

♦♦♦♦♦ Núria Juanico Llumà

L'Emma té 39 anys i està embarassada de vuit mesos quan li diuen que el nadó no té batec i haurà de parir-lo mort. L'Eli viu a Barcelona, on cuida les criatures d'una família adinerada, i té una filla a Bolívia que fa anys que no veu. La Natalka fa de ventre de lloguer per a una parella d'irlandesos. Totes elles senten que són mares, malgrat que la societat no les reconeix com a tals. Són les protagonistes de *Les altres mares* (Columna, 2022), la nova novel·la de l'escriptora Laia Aguilar (Barcelona, 1976), que arriba dos anys després de *Pluja d'estels*, amb la qual va guanyar el premi Josep Pla. Aguilar dona veu a les "maternitats invisibilitzades" per reivindicar que ser mare pot sortir dels cànons i "de la idealització de Disney", explica l'escriptora. La novel·la entrecreu les tres històries per construir un relat coral sobre els dolors més íntims i, alhora, les forces interiors que empenyen a

superar-los. L'espurna del llibre ja havia aparegut abans que Aguilar guanyés el premi Josep Pla. Una amiga seva va patir un procés de dol perinatal i l'escriptora el va viure molt de prop. "M'explicava que era molt dur passar pel dol i a sobre veure tot el silenci social que hi ha. La gent li deia que estigués tranquil·la, que ja en tindria un altre, que se n'oblidaria. Però ella només volia recordar el fill", explica Aguilar. Aleshores va començar a escriure aquesta història, però era "tan dolorosa" que la va aparcar. Un temps després, la va reprendre amb una nova idea: fer-la dialogar amb dos relats més de dues mares no reconegudes.

Així va arribar fins al personatge de la Natalka, una ucraïnesa que es fa ventre de lloguer per guanyar diners i poder-se comprar una casa amb el marit. Aguilar narra en primera persona el procés de la protagonista durant la gestació i com, quan l'embaràs ja està força avançat, descobreixen que el nadó té una mi-

LES ALTRES MARES
LAIA AGUILAR
COLUMNA
272 PÀG. / 18,90 €

ocarditis. "Hi ha agències de ventres de lloguer a Ucraïna que preveuen que, si hi ha qualsevol problema quan l'embaràs està avançat i no es pot avortar, els pares contractants puguin desentendre's de la criatura -diu Aguilar-. Els infants acaben en orfenats, és molt bèstia". La Natalka està plena de dubtes sobre el procés de gestació, però fa el cor fort i tira endavant per necessitat econòmica. "A les gestants se les utilitza com un contenidor. S'embarassen d'una criatura que ha estat comprada, però no podem pensar que no han dipositat sentiments i emocions cap al nadó. La gestació subrogada és un abús de poder", afegeix l'escriptora.

Maternitats de dones pobres

El viatge emocional de la Natalka està fortament marcat per la seva situació de classe baixa, com també la història de l'Eli, una cuidadora boliviana que s'instal·la a Barcelona a la recerca d'una vida millor. La seva maternitat s'explica a través de la Jhanet, la filla adolescent que es retroba amb la mare anys després de no tenir-hi contacte. "La seva relació és una bomba de rellotgeria, perquè no es reconeixen com a mare i filla. Han de crear un vincle de zero després de 15 anys", destaca Aguilar. A través d'aquest personatge, la novel·la explora com la pobresa és un obstacle descomunal per a la maternitat de moltes dones. "La maternitat d'una dona pobre és molt més difícil encara -denuncia l'autora-. Hi ha un joc de desigualtats i de classes socials: perquè uns puguin subsistir, els altres se n'aprofiten i juguen amb el poder".

Malgrat la duresa de la novel·la, Aguilar l'enfoca des de l'optimisme i l'esperança. "He intentat explicar que te'n pots sortir, que hi ha llum i que val la pena parlar-ne", diu l'autora. Amb *Les altres mares* engreixa la seva trajectòria com a escriptora de narrativa per a adults, si bé no descarta tornar més endavant a la literatura juvenil, on va començar: "Es pot combinar perfectament. Tot depèn de la història que vulgui explicar". ♦♦

PERE TORDERA